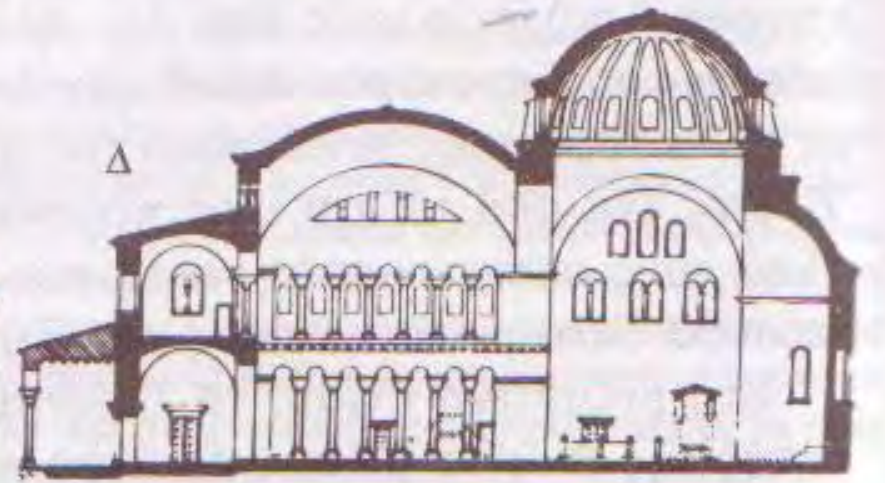
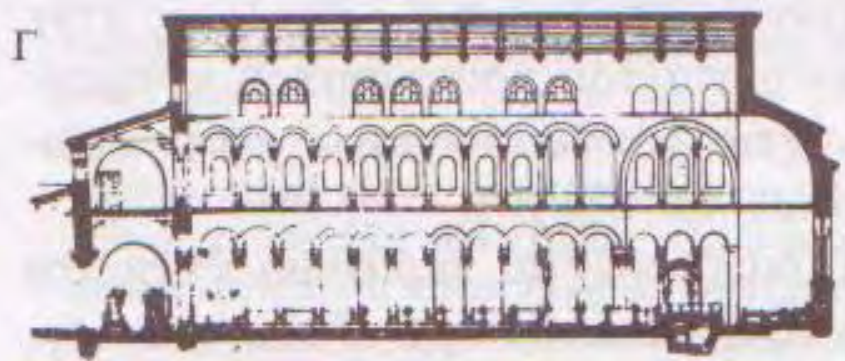
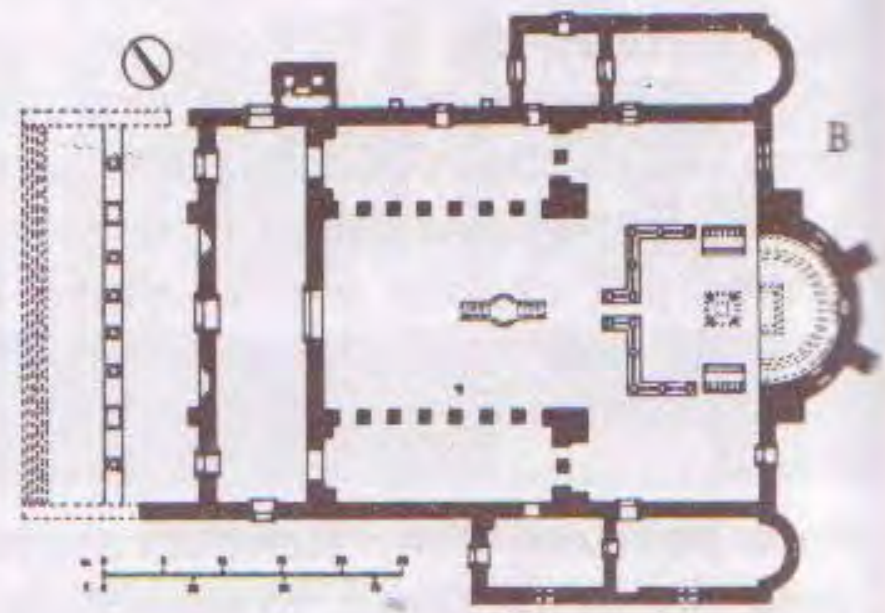
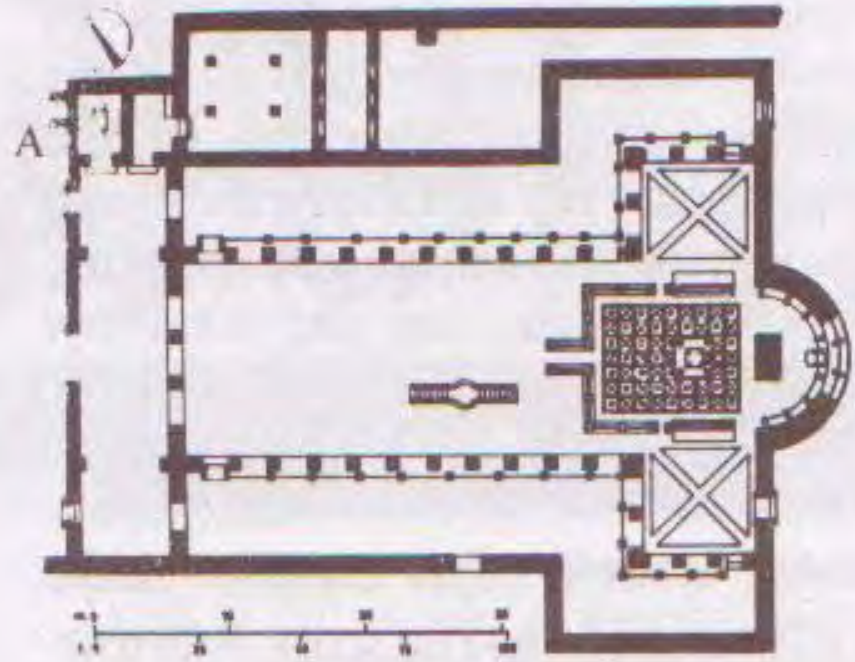
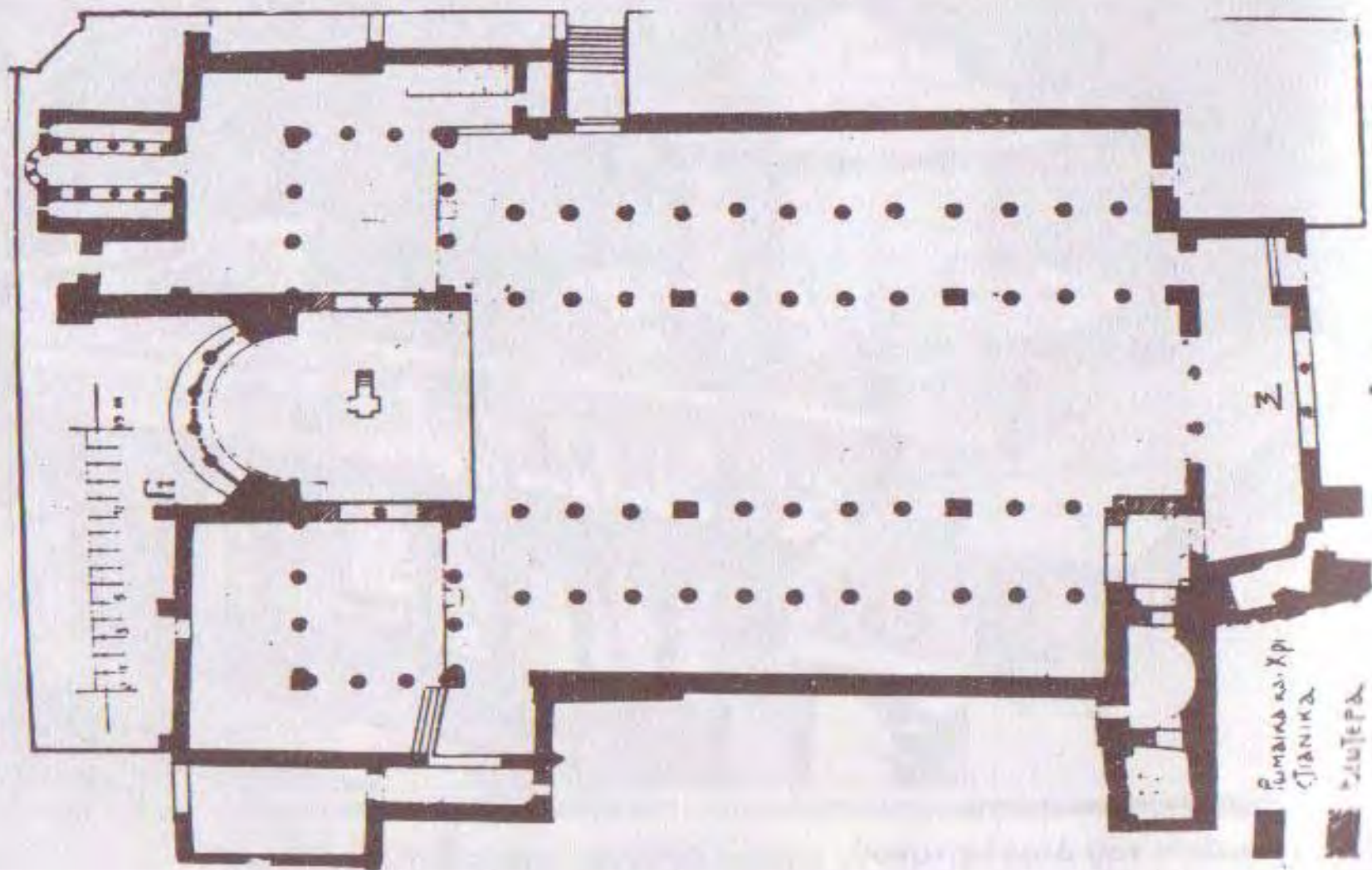

BYZANTINH TEXNH

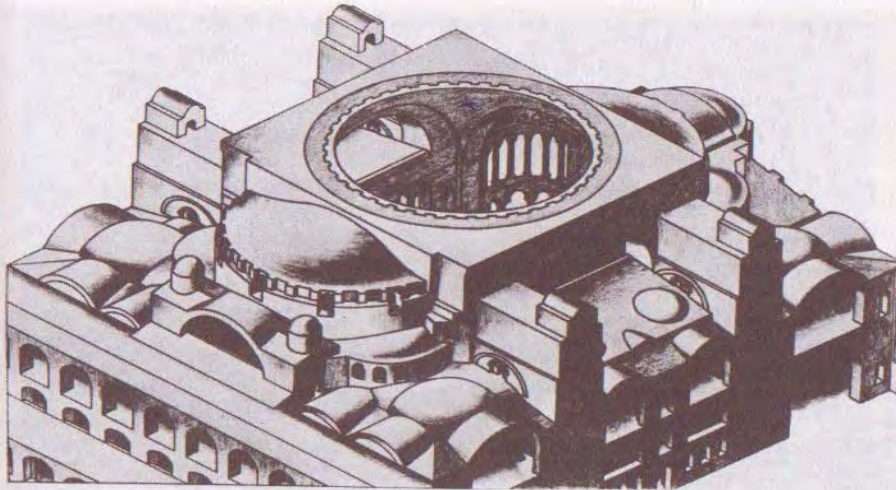
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Φίλιπποι, Μακεδονίας. α) Κάτοψη της βασιλικής του 5ου αι. με αψίδα και εγκάρσιο κλίτος. β) Κάτοψη της τρουλαίας βασιλικής του 6ου αι. γ-δ) Τομές των δύο βασιλικών. Ο τρουλαίος κυριαρχεί στο κτίσμα του 6ου αι. και του δίνει μεγαλείο.

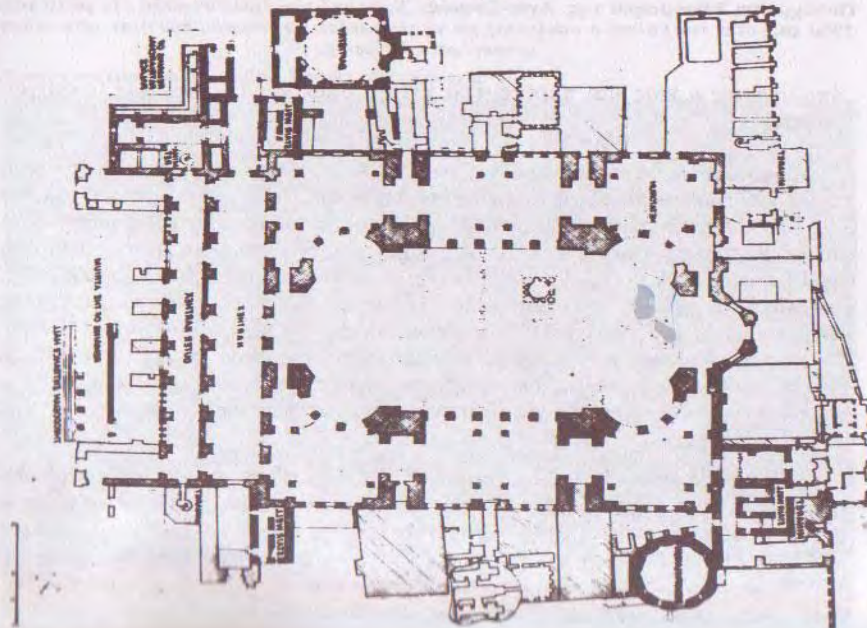

Κάτοψη του ναού του Αγ. Δημητρίου Θεσσαλονίκης. Είναι πεντάκλιτη βασιλική με εγκάρσιο κλίτος και νάρθηκα. Ιδρύθηκε τον 5ο αι. από τον έπαρχο της Θεσσαλονίκης Λεόντιο αλλά κάηκε τον 7ο αι. και ξαναχτίστηκε με πολλές επισκευές. Ανατολικά είναι προσαρτημένο το παρεκκλήσι του αγίου Ευθυμίου (Ε), κτίσμα του 1303 σε σχήμα μικρής βασιλικής με τοιχογραφίες.

Δομική ανάλυση της Αγίας Σοφίας από Ν.Δ. Δείχνει τον κεντρικό κύβο, σύμβολο της γης, όπου στέκονται οι πιστοί. Πάνω στον κύβο αυτόν τοποθετείται ο θόλος, σύμβολο του ουρανού, όπου εικονίζονται οι ουράνιες δυνάμεις.

Κωνσταντινούπολη. Η κάτοψη της Αγίας Σοφίας.

Αγ. Απολλινάριος ο Παλαιός. Χτίστηκε χάρι στη γενναιοδωρία του Ιουστινιανού και εγκαινιάστηκε το 549 από το Μαξιμιανό. Έχει ιερό με πλάγια διαμερίσματα, αίθριο και νάρθηκα. Το καμπαναριό που φαίνεται είναι μεταγενέστερο.

Θεσσαλονίκη. Η Αχειροποίητος. Βασιλική. 5ος αι.

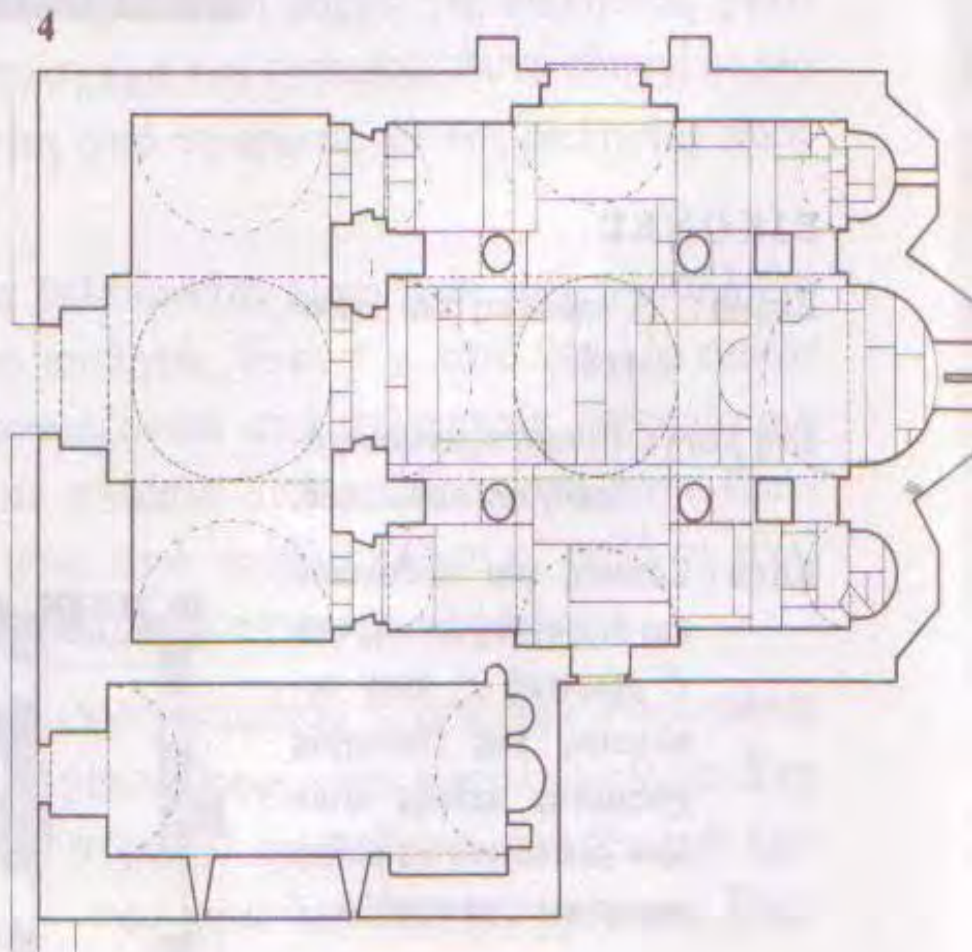
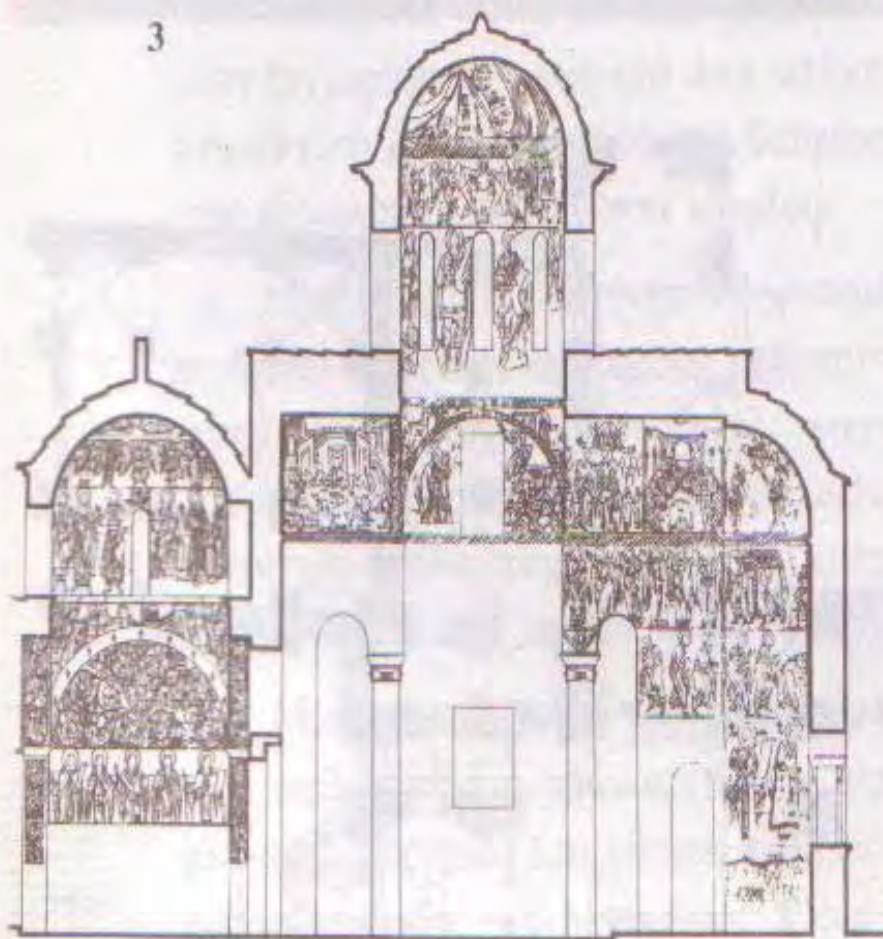

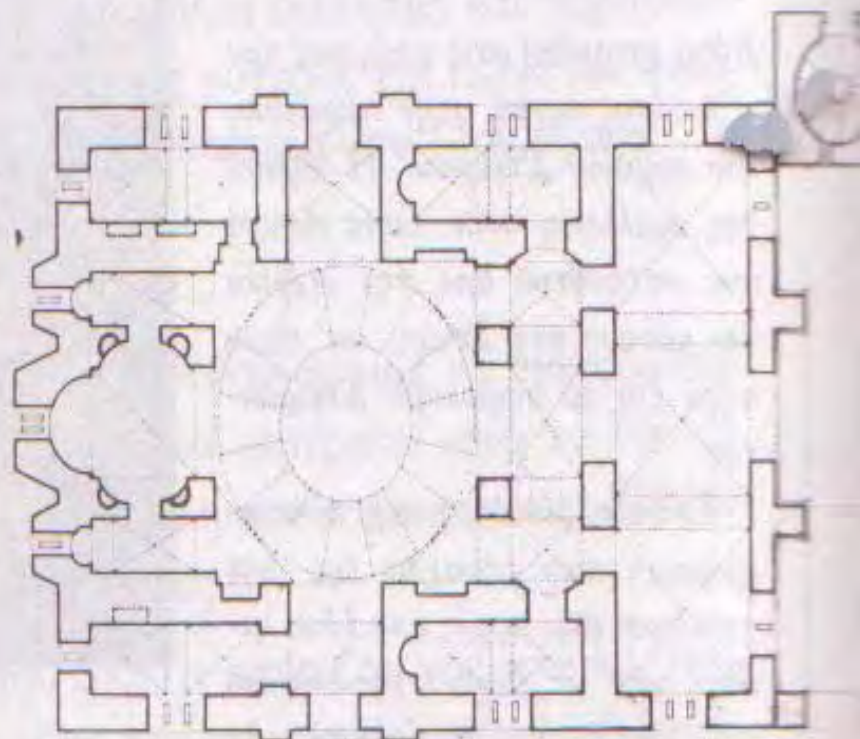
Αγ. Απολλινάριος ο Νέος, Ραβέννα. Ψηφιδωτά 5ου - 6ου αι. Πομπή των μαρτύρων. Νότιος τοίχος. Εικοσιέξι άγιοι, νέοι και γέροι, με λευκούς χιτώνες βαδίζουν μέσα σ' ένα πρασινωπό λιβάδι προς τον ένθρονο Χριστό που κάθεται ανάμεσα σε τέσσερις αγγέλους. Η πομπή αποτελεί την κάτω ζώνη του τοίχου αμέσως επάνω από τις τοξοστοιχίες. Στη μεσαία ζώνη εικονίζονται μορφές προφητών και πατριάρχων ανάμεσα στά παράθυρα και κάτω από τις αχιβάδες της επάνω ζώνης που χωρίζουν σκηνές από τα Πάθη του Χριστού.

Αγ. Απολλινάριος ο Νέος, Ραβέννα. Χτίστηκε από το Γότθο ηγεμόνα Θεοδόριχο (493-526) σαν ανακτορική εκκλησία κοντά στο παλάτι του. Είναι τρίκλιτη βασιλική χωρίς νάρθηκα, αίθριο και υπερώα. Ήταν αφιερωμένη στο Χριστό. Πήρε το νέο της όνομα στα μέσα του 9ου αι., όταν μεταφέρθηκε εκεί, για να γλυτώσει από την απειλή των Σαρακηνών, το λείψανο του αγίου Απολλινναρίου.

3 - 4. Τομή και κάτοψη του Καθολικού της Μονής Καισαριανής. Είναι χτισμένη στις βόρειες παρυφές του Υμηττού. Η εκκλησία της, σύγχρονη περίπου με του Δαφνιού (τέλος του 11ου αιώνα), είναι σταυροειδής με τρούλο, που τον στηρίζουν τέσσερις κίονες.

1 - 2. Το καθολικό και η κάτοψή του της Μονής του Δαφνιού. Χτίστηκε δίπλα στην αρχαία Ιερά Οδό προς την Ελευσίνα μέσα σε μεγάλο περίβολο παλαιοχριστιανικής εκκλησίας· έγιναν πολλές τροποποιήσεις με το πέρασμα του χρόνου. Στην πιο κλασική μορφή της χτίστηκε στον 11^ο αιώνα· είναι εκκλησία αφιερωμένη στην κοίμηση της Παναγίας και ανήκει στο λεγόμενο σύνθετο οκταγωνικό τύπο, συνηθισμένο την εποχή αυτή στην κυρίως Ελλάδα. (Νέα Μονή της Χίου, Όσιος Λουκάς κ.ά.).

ολικό της Μονής Μεγίστης Λαύρας, που ιδρύθηκε, το 961
Αθανάσιο τὸν Ἀθωνίτη, εἶναι χαρακτηριστικὸς τύπος
του τρικογχου σὲ κτίριο μεγάλης κλίμακας. Σ' αὐτὴ τὴν

περίπτωση ἀποτελεῖ παραλλαγή τοῦ κωνσταντινοπολίτικου τύπου
τοῦ «σταυροειδοῦς ἐγγεγραμμένου». Ἐπάνω: ἀποψη τῆς ἀνατολι-
κῆς πλευρᾶς τοῦ καθολικοῦ τῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας.

Ἡ ἀπότομη κάμψη στὸν οἰκοδομικὸ τομέα, μετὰ τὶς σλαβικὲς καὶ ἀραβικὲς ἐπιδρομὲς, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα στὴ διάρκεια τοῦ 7ου αἰ. νὰ μὴ διαπιστώνονται παρὰ μόνο ἐπισκευὲς παλαιότερων κτιρίων. Ἀπὸ τὶς λιγοστὲς ἐκκλησίαις τοῦ ἐλλαδικοῦ χώρου ποὺ ἔχουν χρονολογηθεῖ στὸν 8ο ἢ 9ο αἰ. εἶναι ὁ Ἅγιος Νικόλαος Κρήτης, μονόχωρος μὲ χαμηλὸ τροῦλο, ποὺ διατηρεῖ τὸν ἀνεικονικὸ διάκοσμο τῆς ἐποχῆς τῆς Εἰκονομαχίας. Στὴν εἰκόνα: ἄποψη τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κρήτης.

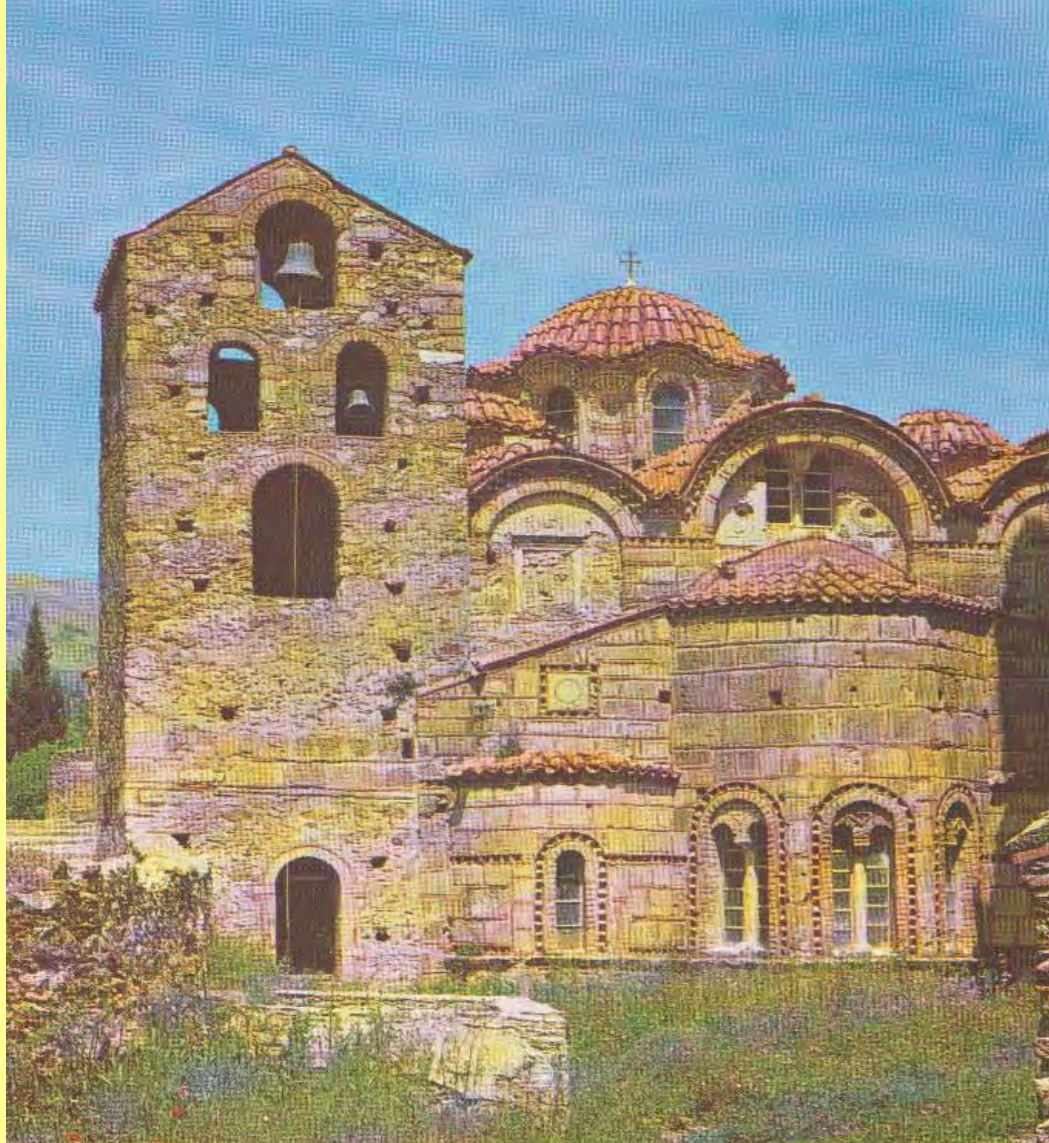
κκλησία τῆς Παναγίας στὴ Μονὴ Ὁσίου Λουκά ποὺ πρέπει νὰ
πισθεῖ στὸ δεύτερο μισὸ τοῦ 10ου αἰ. ἀποτελεῖ μνημεῖο πρω-
τοκκό: εἰσάγει γιὰ πρώτη φορὰ στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο νέο ἀρχι-
τεκτονικὸ τύπο, τὸν «τετράστηλο σύνθετο» χρησιμοποιοῦ τὴν
περικλείστη τοιχοδομία, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὸ γεωμετρικὸ

πνεῦμα ποὺ θὰ ἐπικρατήσει ὁλοένα περισσότερο στὴν ἀρχιτεκτο-
νικὴ σύνθεση χρησιμοποιοῦ σὲ ἀφθονία καὶ ὑψηλὴ ποιότητα τὸν
γλυπτὸ διάκοσμο. Στὴν εἰκόνα: ἄποψη τῶν δύο ἐκκλησιῶν τῆς
Μονῆς Ὁσίου Λουκά. Δεξιὰ ἡ Παναγία, ἀριστερὰ ὁ Ὁσίου Λου-
κάς.

Η Παντάνασσα. (Μιστράς).

Χτίστηκε ίσως από τον πρώτο Δεσπότη του Μιστρά Μανουήλ Καντακουζηνό. Ανακαινίστηκε όμως ύστερα πολλές φορές. Η κυριότερη ανακαίνιση έγινε από τον πρωτοστράτορα Ιωάννη Φραγκόπουλο το 1428. Ο αρχιτεκτονικός τύπος της εκκλησίας είναι συνδυασμός τρικλιτής βασιλικής στο ισόγειο και σταυροειδούς με τρούλο στον όροφο. Ο κεντρικός τρούλος έχει γύρω γύρω τέσσερις άλλους μικρότερους έτσι που, όπως φαίνεται στην εικόνα η στέγη, η εκκλησία γίνεται πεντάτρουλη.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος (Μητρόπολη) κτίσθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους μητροπολίτες Λακεδαιμονίας μετὰ τὸ 1264 στὴν καινούρια πολιτεία τοῦ Μυστῆ. Ἡ ντόπια οἰκοδομικὴ παράδοση ἔχει λειτουργήσει μὴ ἀκρίβεια καὶ στὴν πλινθοπερίκλειστη τοιοχοδομία τοῦ κτιρίου καὶ στὴν πλαστικὴ λιτότητα μὲ τὴν ὁποία χρησιμοποιεῖ τὸν ἀρχιτεκτονικὸ καὶ γλυπτὸ διάκοσμο. Στὴν εἰκόνα: ὁ Ἅγιος Δημήτριος Μητρόπολη τοῦ Μυστῆ.

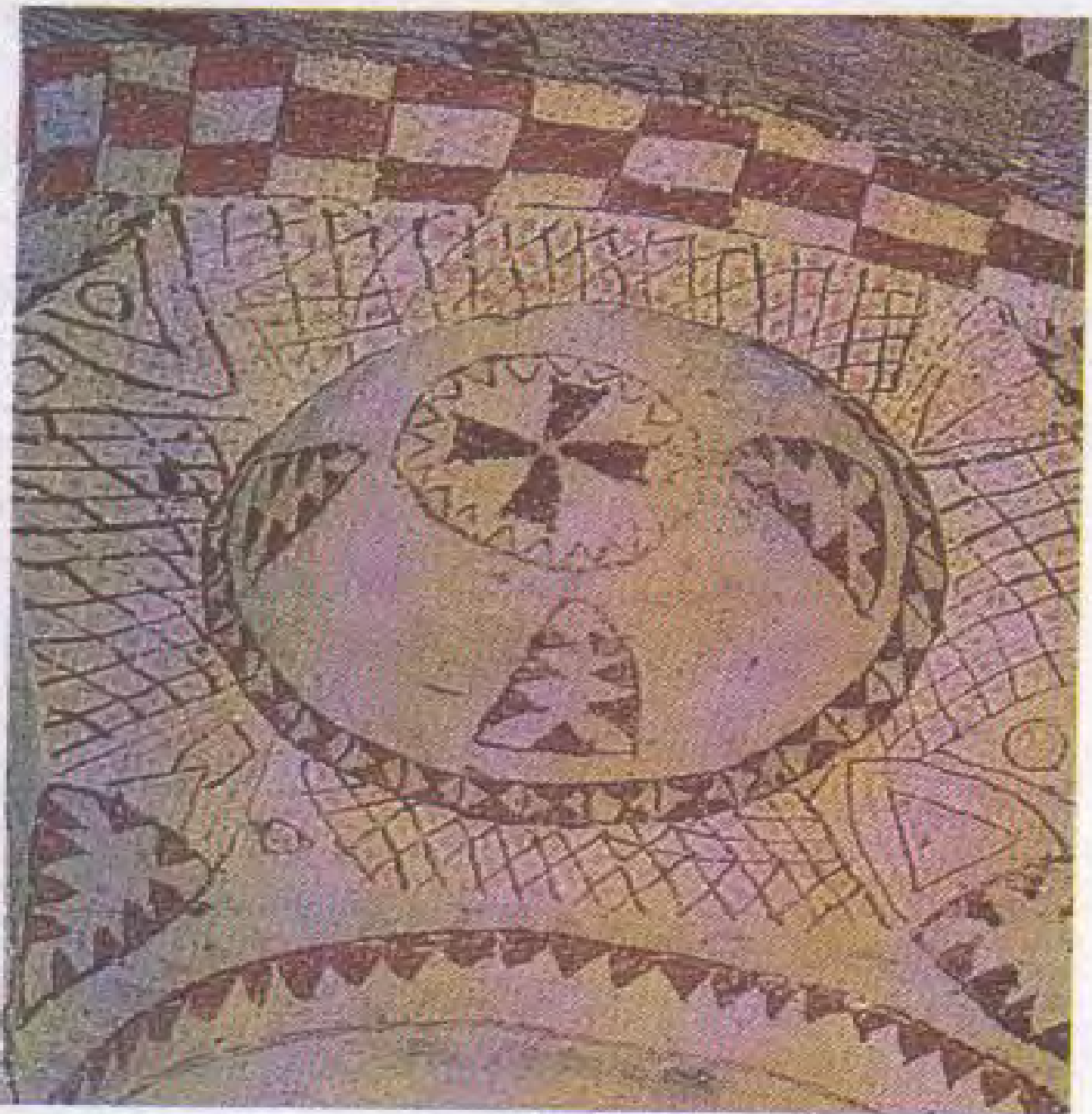

κκλησία της Παναγίας στη Μονή Ὁσίου Λουκά πού πρέπει νά
τιθεῖ στο δεύτερο μισό τοῦ 10ου αἰ. ἀποτελεῖ μνημεῖο πρω-
τακό: εἰσάγει γιά πρώτη φορά στόν ἑλλαδικό χώρο νέο ἀρχι-
τεκτονικό τύπο, τόν «τετράστηλο σύνθετο» χρησιμοποιεῖ τήν
περικλειστή τοιχοδομία, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὸ γεωμετρικό

πνεῦμα πού θά ἐπικρατήσῃ ὁλοένα περισσότερο στήν ἀρχιτεκτο-
νική σύνθεση· χρησιμοποιεῖ σέ ἀφθονία καί ὑψηλή ποιότητα τόν
γλυπτό διάκοσμο. Στήν εἰκόνα: ἀποψη τῶν δύο ἐκκλησιῶν τῆς
Μονῆς Ὁσίου Λουκά. Δεξιά ἡ Παναγία, ἀριστερά ὁ Ὁσίου Λου-
κά.

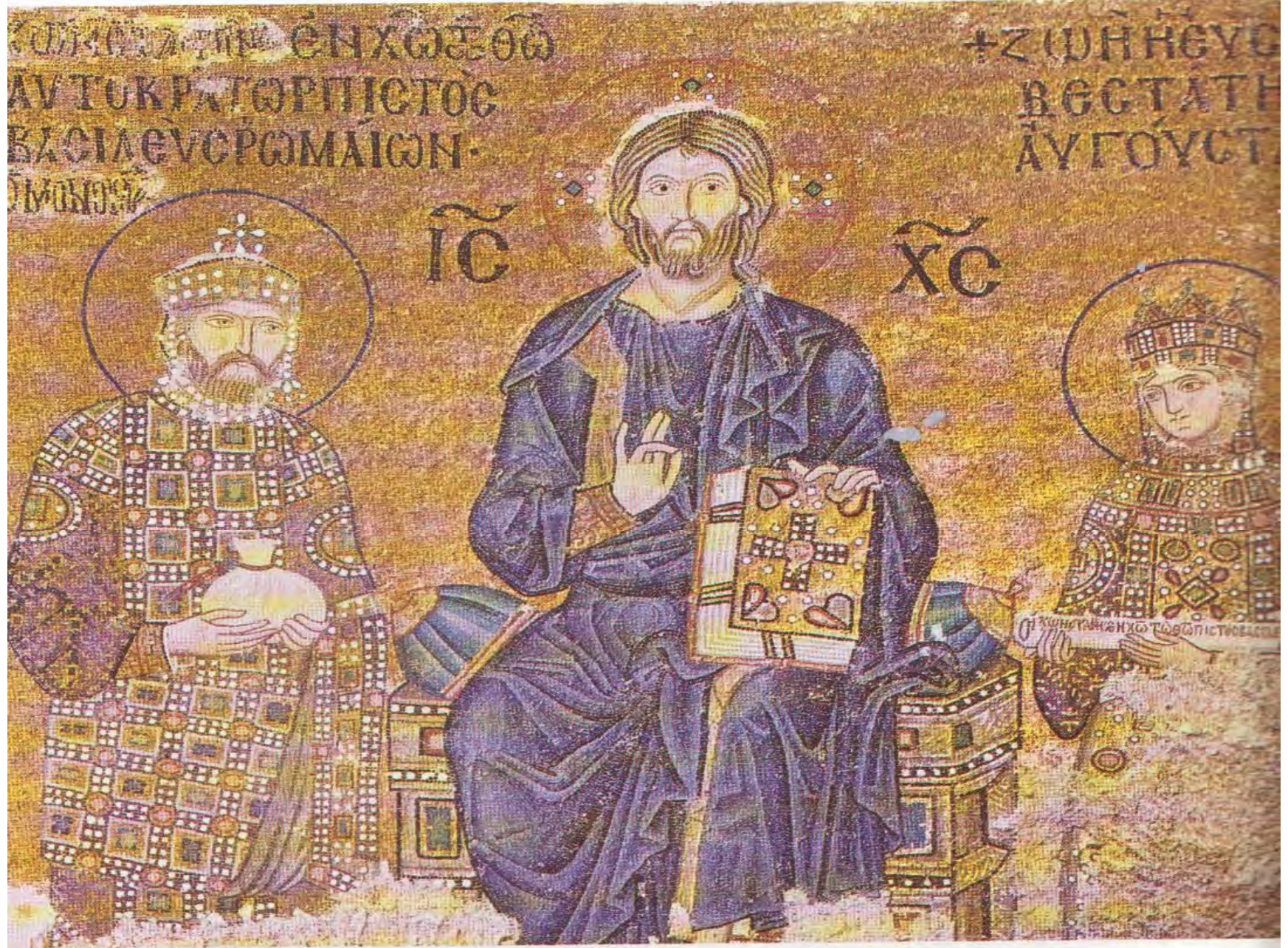
ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Στυλιζαρισμένα
εικονομαχικά
μοτίβα από
εκκλησία της
Καππαδοκίας,

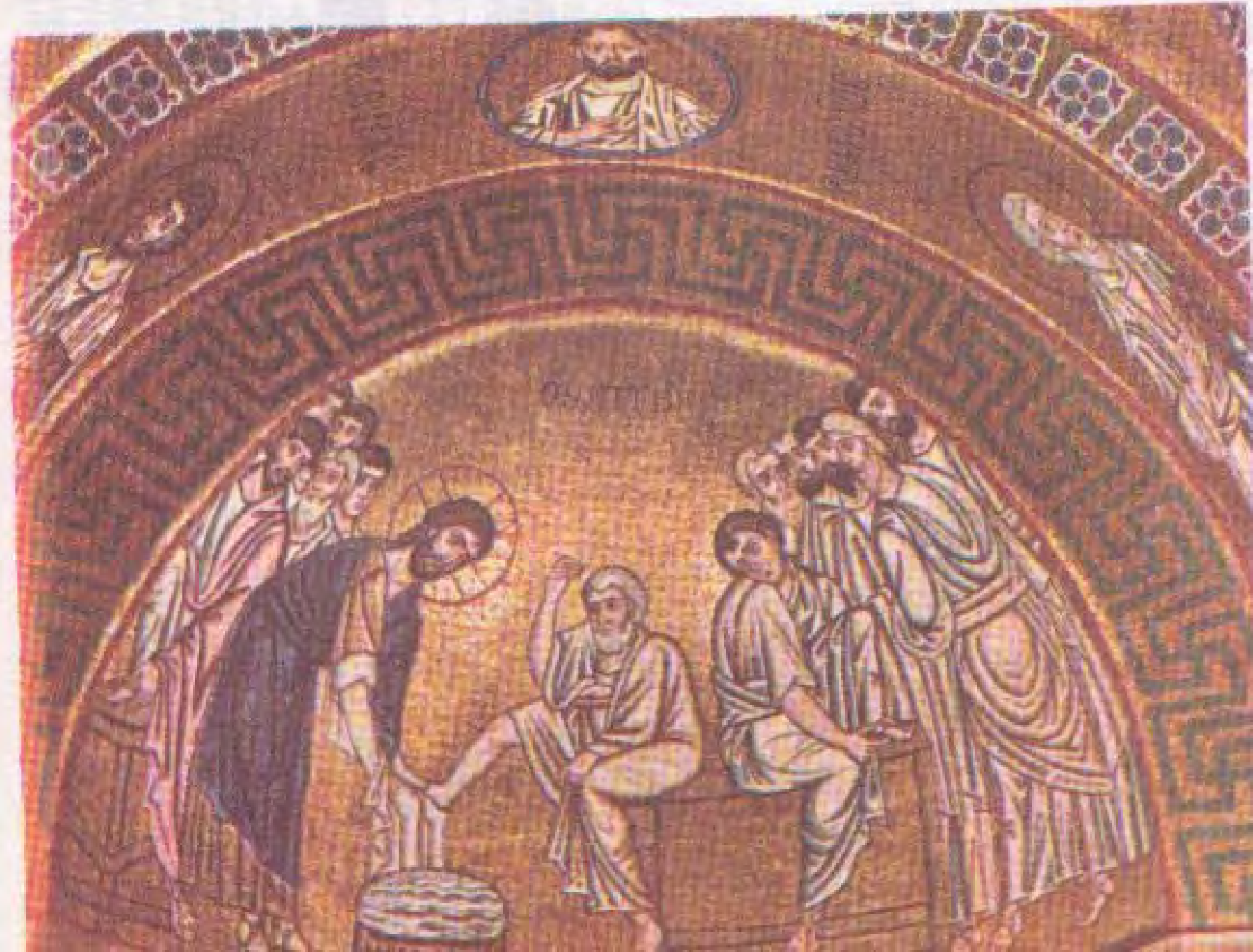

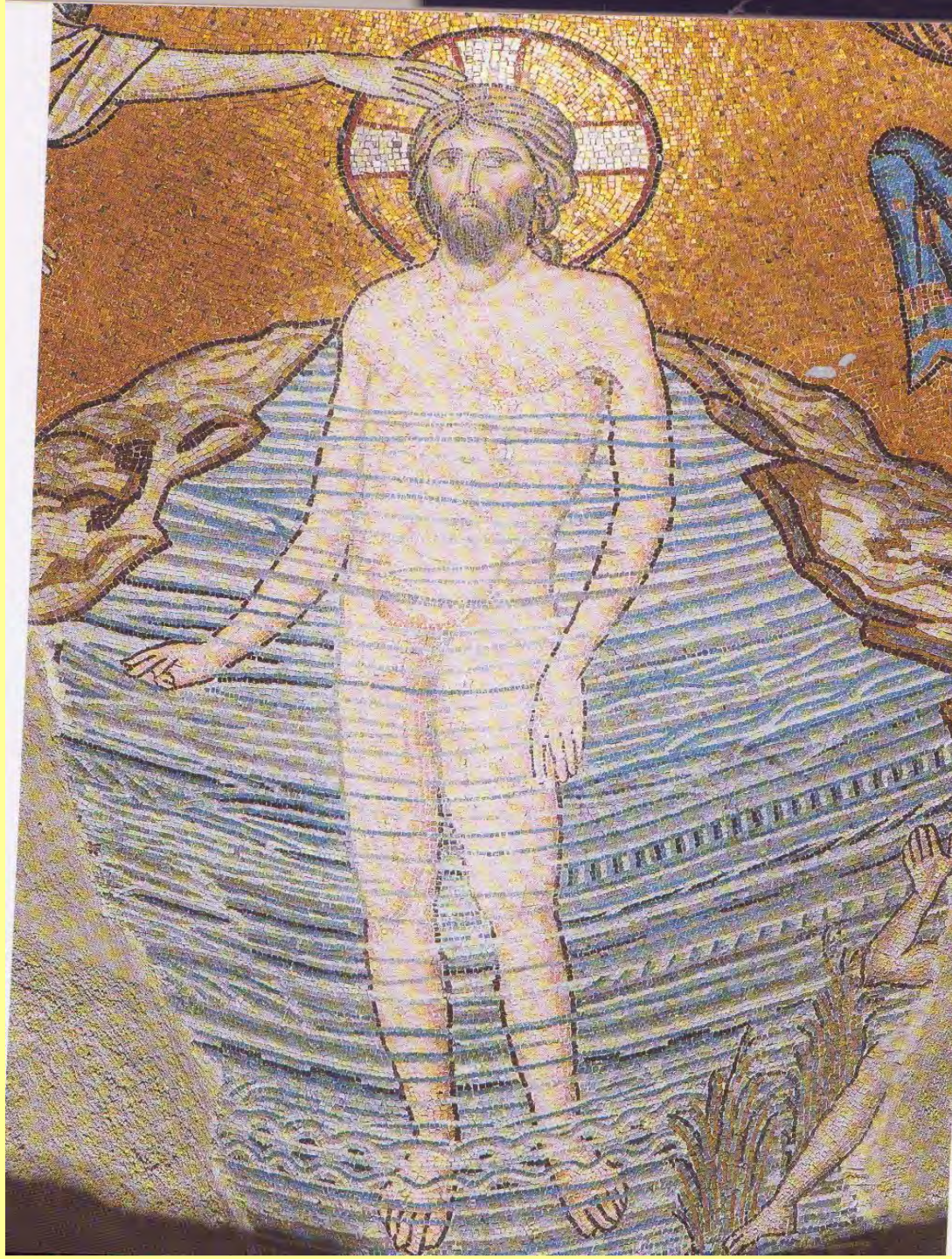
Πουλιά με κορδέλες στο λαιμό. Τοιχογραφία στο ιερό Βήμα του ναού της Αγίας Κυριακής στη Νάξο. Εποχή της Εικονομαχίας.

διάχωρο του νότιου «κατηκουμενείου» της Ἁγίας Σοφίας της
 Κωνσταντινουπόλεως σώζεται ψηφιδωτή παράσταση των μέσων
 11ου αἰ., που ἀποτελεῖ πολύτιμη μαρτυρία γιὰ τὴ μνημειακὴ

ζωγραφικὴ τῆς πρωτεύουσας τῆς περιόδου αὐτῆς. Ἐπὶ
 τοῦ θρόνου ὁ Χριστὸς ἐνθρονίζεται ἀνάμεσα στὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο
 Θ' τὸν Μονομάχο (1042-1055) καὶ τὴ σύζυγό του Ζωὴ

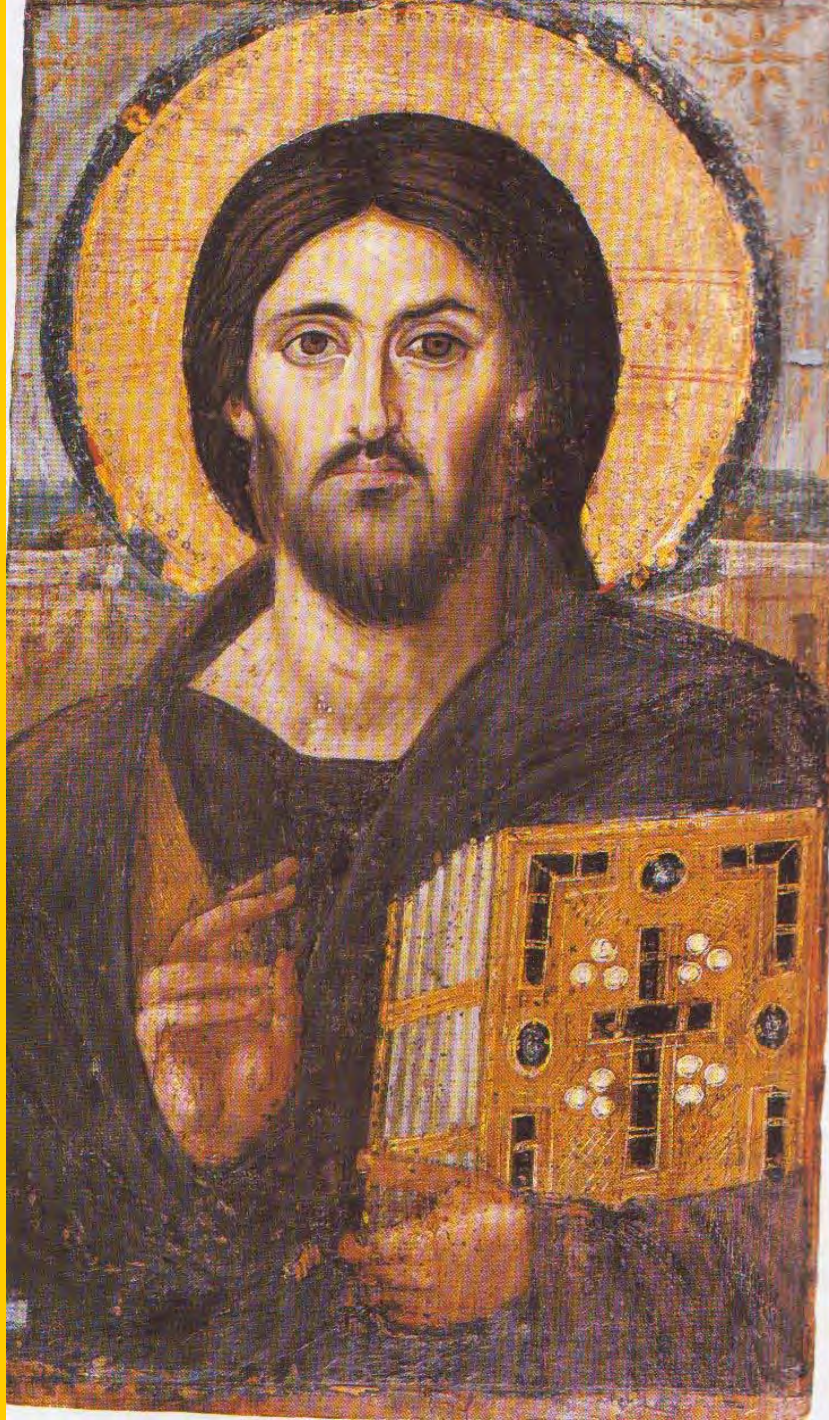

BYZANTINEΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

† EIREN ENTIAA
OIKT DIE MOYMI
EAVTO INAD
MASHAR HATG
TAV AN
TA

†

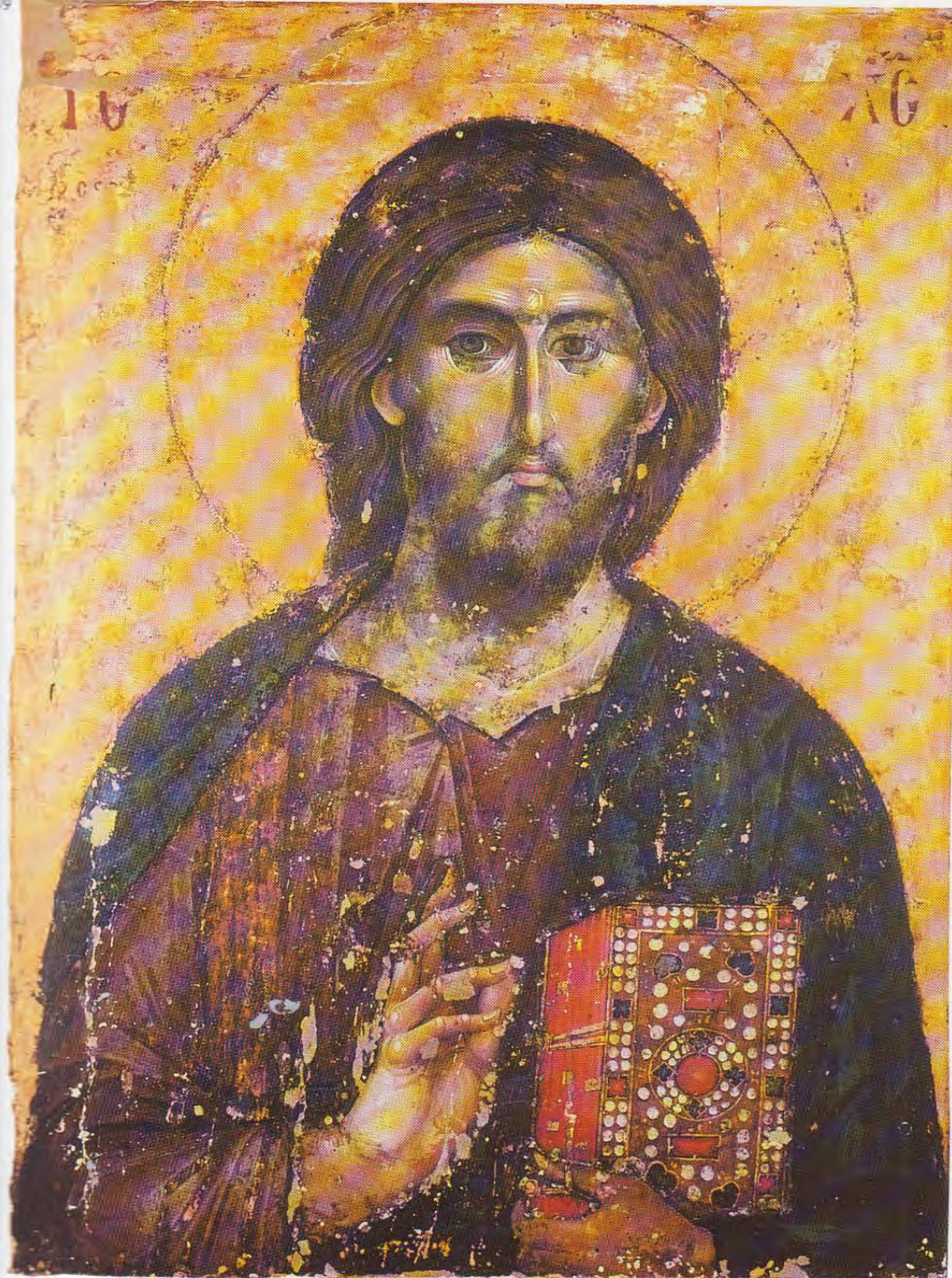

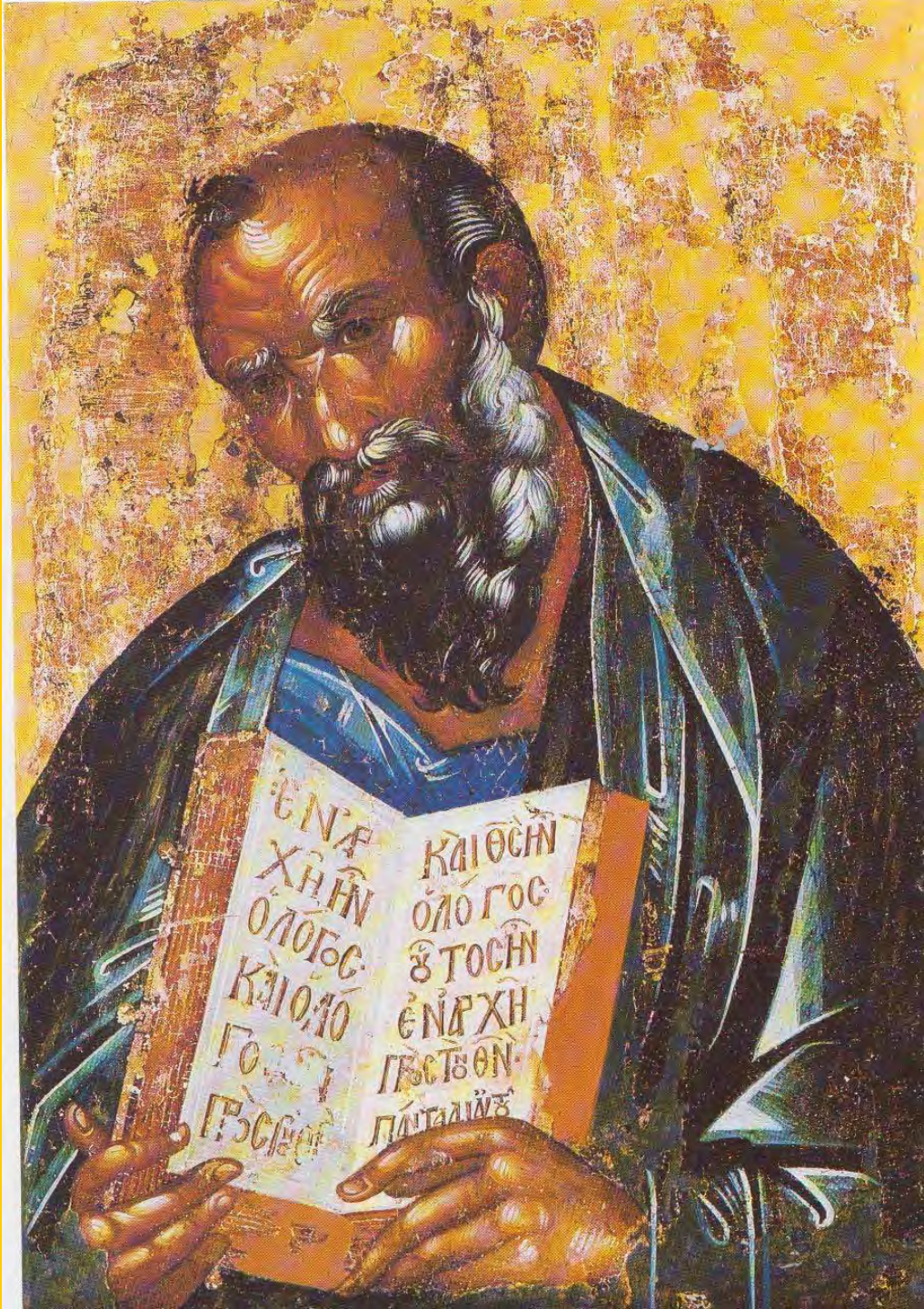

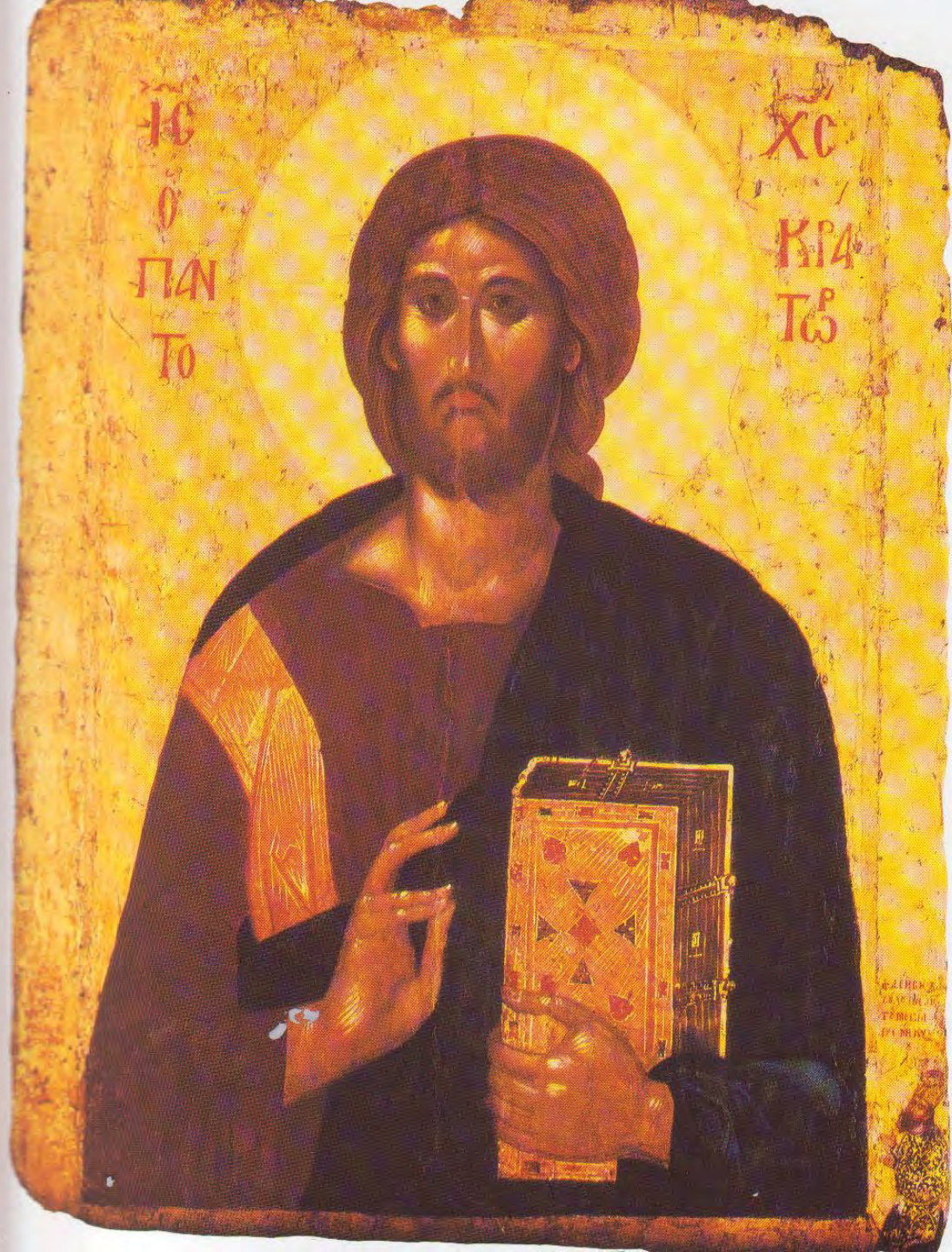

ΕΝΑ
ΧΗΝ
ΟΛΟΓΟΣ
ΚΑΙ ΟΛΟ
ΓΟ
ΓΩ
ΓΩ
ΚΑΙ ΘΣΗ
ΟΛΟ ΓΟΣ
Ω ΤΟΣΗ
ΕΝΑΡΧΗ
ΓΩ ΤΩ ΘΝ
ΠΑΤΑΙΩΣ

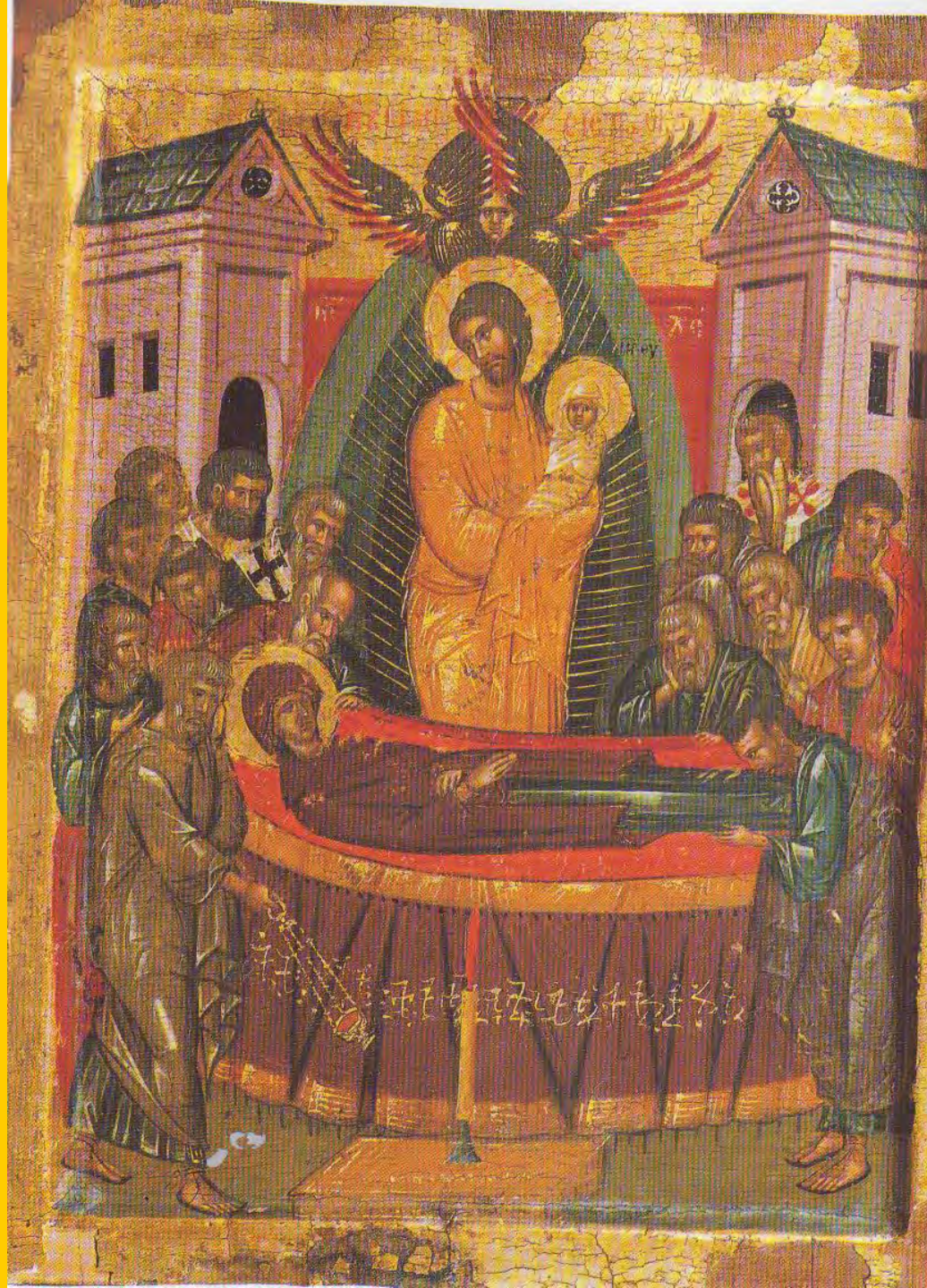
ΙΗ
Ο
ΠΑΝ
ΤΩ

ΧΘ
ΚΡΑ
ΤΩ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΜΕΤΕΡΕΣ
ΕΝ ΤΗ ΜΕΤΕΡΕΣ

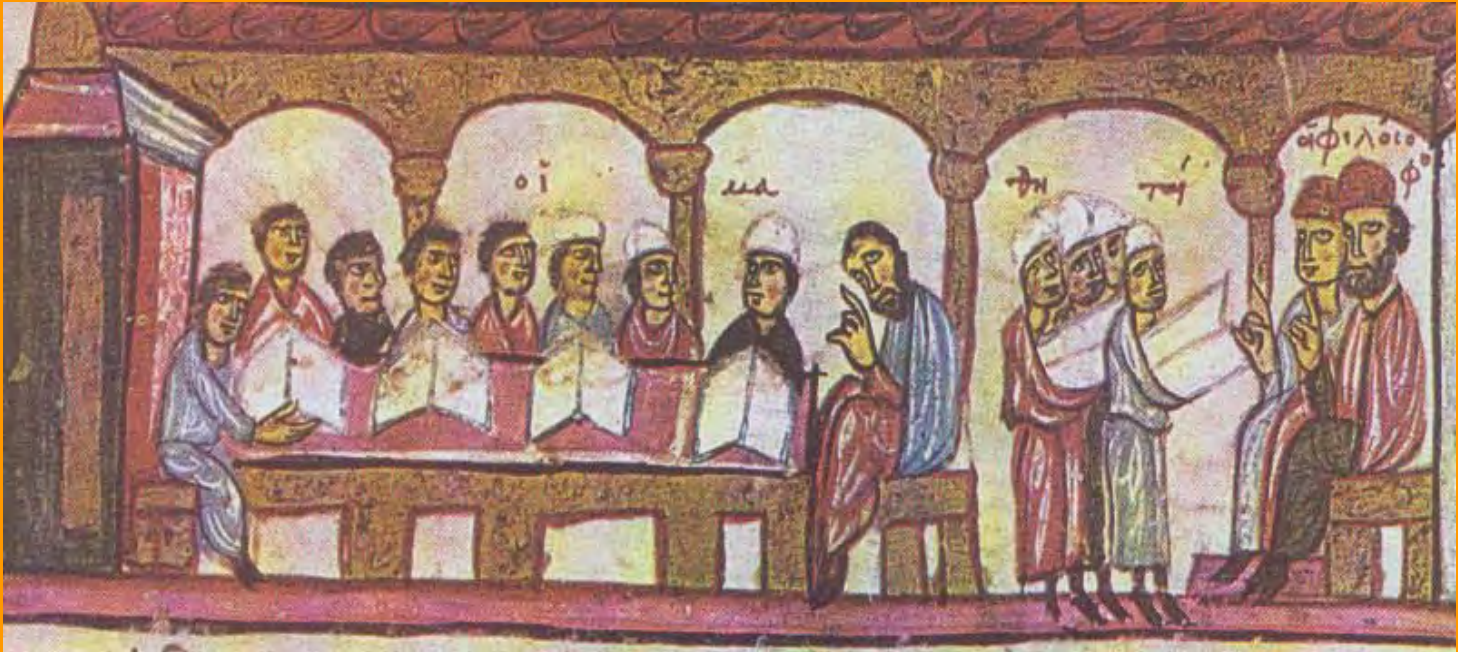

LA IO
GR OY
ZOU ON

ΜΙΚΡΟΓΡΑΦΙΕΣ

METAMOTEXNIA

